

روزنامه

نگاری نوین

مدرس: علیرضا دباغ

این جزوه توسط دانشجویان دانشکده خبر از مطالب عنوان شده در کلاس درس تهیه شده است.

✓ پیشینه تاریخی روزنامه نگاری نوین:

اولین روزنامه ایرانی کاغذ اخبار بود که توسط میرزا صالح شیرازی (۱۲۵۳ ه.ق) در زمان محمد شله قاجار. دومین روزنامه ایرانی وقایع الاتفاقیه بود که میرزا تقی خان امیر کبیر منتشر کرد. مدیر مسئول آن میرزا صالح شیرازی بود در (۱۲۶۷ ه.ق) از شماره ۴۷۲ وقایع الاتفاقیه تغییر نام پیدا کرد به نام روزنامه دولت علیه ی ایران. (خبر شهادت وی در همین روزنامه به چاپ رسید). جهانگیر خان صور اسرافیل اولین شهید روزنامه نگار است. قدیمی ترین روزنامه اطلاعات است که از ۱۹ تیر ۱۳۰۵ منتشر شد.

✓ انواع رایج روزنامه نگاری:

۱- روزنامه نگاری عینی

۲- روزنامه نگاری تشریحی

۳- روزنامه نگاری تحقیقی

✓ روزنامه نگاری عینی:

به نگرشی که در قرن ۱۹ میلادی نسبت به مفهوم آزادی بیان مورد نظر مرتبط می داند و خبرگزاری ها را پیشگامان روزنامه نگاری عینی می شناسد در آن زمان (قرن ۱۹ م) دریافتند که ارائه مطالب بدون گرایش خاص و اظهار نظرهای شخصی نه تنها از نظر مخابراتی ارزانتر تمام می شود. بلکه تعداد بیشتری از مخاطبان را می تواند تحت پوشش قرار دهد. در روزنامه نگاری عینی بر ضرورت جدایی بین روزنامه نگاری واقعه یا موضوع مورد گرایش تاکید می شود.

تاثیر ندادن احساسات و پیش داوری ها و تمایلات حقیقت جویی و صحت گرایی، استقلال و بی طرفی احترام به حیثیت فردی و نیز احساس مسئولیت در مسائل عمومی از جمله مهم ترین اصول حرفه ای شناخته می شود. بدیهی است عینیت مطلق با توجه به انتخاب و گزینش های متعددی که در فرایند انتقال خبر رویداد تا خواننده وجود دارد ممکن نیست روزنامه نگاران از غیبت نسبی سخن می گوید و کوشش می کنند تا آنجا که ممکن است به اصل غیبت نزدیک شود. در روزنامه نگاری عینی، حق دخل و تصرف در گزارش ندارد و مبتنی بر خبر است.

✓ روزنامه نگاری تشریحی:

زمانی تولد یافت که روزنامه نگاری عینی قادر نبود موضوعات، مسائل و مشکلات مهم جامعه را تعیین کند و ارائه حقایق متفرق ماهیت واقعیت ها را به خوبی نشان دهد.

روزنامه نگاری تشریحی در زمان جنگ جهانی اول تشکیل شد. زمانیکه خبرنگاران نه تنها گزارشهایی درباره جنگ ارائه دادند بلکه، تشریح حقایق نیز می پرداختند. گسترش روزنامه نگاری تشریحی در اوایل دهه (۱۹۳۰م) صورت گرفت و بسیاری از خبرنگاران اجازه تشریح و تفسیر رویدادها را داد. روزنامه نگاری تشریحی مبتنی بر گزارش است.

✓ روزنامه نگاری تحقیقی:

این شیوه روزنامه نگاری از اوایل دهه (۱۹۷۰م) مورد توجه بیشتر قرار گرفت. در این شیوه روزنامه نگاری که به افشاگری افتضاحات موسوم بود روزنامه نگار به مسائل سیاسی و اجتماعی میپردازد و ماهیت نهانی آن را افشا می کند. گزارشگری در این شیوه روزنامه نگاری معمولاً محدود به اعمال سود دولت مردان نیست بلکه عملکرد نهادها، موسسات، شرکت ها و سازمان های مختلفی که در جامعه فعالیت می کنند مورد تحقیق و بررسی قرار می گیرد. روزنامه نگاری نوین از به وجود آمدن شبکه های اجتماعی شروع شد. (دروغ بزرگترین معایب به وجود آمدن شبکه های اجتماعی است و روزنامه نگاری تحقیقی مبتنی بر مستند سازی است).

✓ گزارش: روایت یک رویداد توسط روایت یک خبرنگار.

✓ روزنامه نگاری نوین:

گرایش به سوی روزنامه نگاری سایبری یک گرایش و تمایل قابل انکار است. که تمامی اقشار جامعه امروز را در بر گرفته است. استقبال روزنامه های نوشتاری از اینترنت نیز حاکی از این روند است. کسانی که با اینترنت کار می کنند با سه نوع روزنامه الکترونیک مواجه می شوند:

نوع اول: فقط یک نسخه فشرده اینترنتی است

نوع دوم: علاوه بر نسخه نوشتاری (pdf) لحظه به لحظه نیز اطلاعات جدید در سایت مربوطه و آگزار می شود.

نوع سوم: در این نوع از روزنامه نگاری علاوه بر مطالب قبل گروه ویژه ای جهت تهیه ی محتوای اینترنتی ساختاری مجزا اما شبیه روزنامه نگاری سنتی فعالیت می نمایند و کار تهیه ی محتوا در سرویس های مختلف به انجام می رساند.

✓ مزایای روزنامه نگاری سایبری:

۱/ اینترنت مرزهای جغرافیایی وزمان را کاملا در هم می کوبد به عبارت دیگر جهان جدیدی به وجود آورده است که مرزهای جغرافیایی در آن معنی ومفهوم ندارد همچنان زمان نیز در آن دخل وتصرفی نمی کند. این موقع در مورد روزنامه اینترنتی به این معنا است که مطالب را لحظه به لحظه از گوشه وکنار جهان در معرض نظر مخاطبان در نقاط مختلف جهان قرار می دهد.

۲/ نزدیک بودن وبی واسطه گی یکی از ویژگی ها و مزایای روزنامه نگاری سایبری آن است که بین تولید کننده ومصرف کننده هیچ واسطه ای وجود ندارد وارابطا به ارتباط(چهره به چهره)شبيه می شود. به عبارت دیگر هر دونفر به هم همیشه دسترسی دارند و رسانه ومخاطب لحظه به لحظه با هم در ارتباط هستند.

۳/ تعامل کنش و واکنش متقابل ودوسویه: یکی از هیجان انگیز ترین واکنش روزنامه نگاری الکترونیک است. همانطور مسیر اطلاعات از سوی روزنامه امتداد میابد، مسیر دیگری از سوی روزنامه است تا اطلاعات خود را برای رسانه ارسال کنند. این مسیر(ایمیل یا پست الکترونیک) با امکانات کامنت گذاری ونظردهی می باشد.

۴/ امکان دسترسی به ادبیات جهانی واژه ها: با این ویژگی متون در جهان سایبری به یک دیگر گره خورده است وزمان ومکان نابود شده است. فرامتنی یا هایپر تکست در روزنامه های سایبری از مزایای این دوره است. استفاده از این امکان به معنی دست یابی مخاطب به ادبیات جهانی یک واژه است. این امکان به هیچ یک از روزنامه های نوشتاری حتی در آرشیو خودشان نیزمتصور نیست وبه یک رویا شبیه است.

۵/ امکان استفاده از گرافیک متحرک صوت وتصویر: در رسانه های چاپی تنها تصویر است که در کنار متن وجود دارد والبته بدون تغییر می ماند وبرای هر نسخه روزنامه ثابت است. اما در روزنامه الکترونیک گرافیک های متعدد ومتحرک، تصاویر تغییر یابنده، صدا وموزیک به کمک خبر ها، مقاله ها وگزارش ها می آید. تا تاثیر گذاری مطلب به اوج برسد وکاربران رسانه های الکترونیک به هیچ وجه احساس خستگی نکنند.

۶/ امکان شخصی شدن وشخصی سازی: روزنامه های الکترونیک می توانند حتی برای یک نفر تنظیم شوند. به این معنا که شما می توانید به روزنامه دستور دهید که چه نوع اطلاعاتی را در اختیارتان بگذارد وچه نوع اطلاعاتی را در اختیارتان نگذارد ودر این حالت کاربر روزنامه الکترونیک به جای دریافت کل مطلب فقط مطلب سفارشی خود را دریافت می کنند.

۷/ رفتارهای افقی وبدون سلسله مراتب: مروری بر نظریه های ارتباطی نشان می دهد که ارتباطات جمعی از آغاز حالتی یک طرفه وعمودی داشته است. از مدل های ارتباطی شانون وویور تا نظریه ی گلوله جادویی

همه و همه جریانهای یکطرفه بودند. حال آنکه در رسانه های الکترونیک گیرنده یک مشاهده گر فعال است که مانند فرستنده در توزیع اطلاعات مشارکت دارد.

✓ ویژگی ها و مزایای روزنامه نگاری سایبری:

تاریخچه روزنامه نگاری در سال ۱۹۹۲ م. روزنامه شیکاگو تریبیون اولین روزنامه آنلاین را به صورت در اختیار گذاشتن محتوا در فضای اینترنت ارائه کرد. از سال ۱۹۹۲ م رسانه های آنلاین به طور خارق العاده ای هست یافت.

در ایران روزنامه همشهری اولین روزنامه ای بود که در سال ۱۳۷۳ ش نسخه الکترونیک روزنامه چاپی خود را منتشر کرد اما اولین روزنامه الکترونیک محض که تا کنون در ایران منتشر شده است. خانه ملت است که توسط مجلس شورای اسلامی تهیه و منتشر می شود. نخستین روزنامه ای که نسخه ی اینترنتی را فراتر از نسخه چاپی ارائه کرد روزنامه جام جم (جام جم آنلاین) بود.

✓ قواعد جهانی روزنامه نگاری نوین:

۱/ ساختار متن ← پاراگراف های کوتاه ۲- تعاریف و مفاهیم ۳- میان تیترا ۴- فونت درشت ۵- لیست

۲/ محتوای متن ← ۱- ایجاز ۲- ساختار جمله ۳- حرف زدن به جای نوشتن

۳/ لینک های متن ← ۱- لینک نباید طولانی باشد. ۲- لینکها به دونه درونی و بیرونی تقسیم می شود.

✓ ساختار متن:

۱- پاراگراف ها در متون اینترنتی نباید از ۱۰۰ کلمه بیشتر شود.

۲- تعاریف و مفاهیم: تا جایی که ممکن است تعاریف و مفاهیم در متون اینترنتی باید به وسیله لینک به مخاطب معرفی شود.

۳- میان تیترا: اگر متن شما از ۳۰۰ کلمه بیشتر بود به میان تیترا نیاز دارید. میان تیترا ها باید کوتاه انتخاب شوند و به پاراگراف زیر میان تیترا مرتبط باشد.

۴- فونت درشت: فونت در روزنامه نگاری آنلاین بسیار مهم است. استفاده از واژه هایی که فونت آن درشت تر است به یافتن موضوعات اصلی موجود در متن کمک می کند. فراموش نکنید که این کار باید با احتیاط و در

حد کم استفاده شود تا مخاطب با شلوغی در متن مواجه نشود. احتیاط هنگامی در این زمینه ضروری تر است که میان تیتراژ هم داشته باشد.

۵- لیست: لیست به ما کمک می کند تا مطلب ارائه شده تفکیک شده تر به نظر برسد.

✓ محتوای متن:

ویژگی های متن در اینترنت به شرح زیر است:

۱- ایجاز: متن ها باید کوتاه باشد واز هر واژه اضافی صرف نظر شود.

۲- ساختار جمله: جملات باید کاملاً معطوف به پیام باشد. پس از زیاده نویسی بپرهیزید. معلوم نویسی در ساختار جمله از مجهول نویسی دارای اولویت بیشتری است.

۳- حرف زدن به جای نوشتن: این مساله با شیوه ی نگارش محاوره ای متفاوت است یعنی همانطور بنویسیم که حرف می زنیم. ساده، روان و قابل فهم.

✓ لینک های متن:

سومین فائده از قواعد روزنامه نگاری آنلاین در خصوص لینک های متن است لینک امکانی است که یک متن اینترنتی را به سایر متون اینترنتی پیوند می زند به عبارتی ما را از یک متن به متن دیگر هدایت می کند.

*از این امکان در موارد زیر استفاده می شود:

۱- تعریف یک موضوع یا معرفی اشخاص، مکان و...

۲- تفسیر موضوع مرتبط با متن ارائه شده

۳- توضیحات اضافی جانبی

✓ ویژگی های لینک های متنی:

۱- کوتاه و گویا باشد: لینک هایی که می دهید نباید از حداکثر ۵ کلمه متوالی بیشتر باشد. لینک دادن روی یک جمله بلند یا یک پاراگراف خلاف فائده لینک دهی می باشد.

۲- بی دلیل لینک ندهید هر لینکی باید یکی از توقعات مخاطب را برآورده سازد.

۳- همه لینک ها مخاطبان را به صفحات دیگر هدایت نمی کند و بعضی وقت ها به بخش دیگری از همان صفحه هدایت می کنند و در این مواقع بهتر است با استفاده از کلمه "بالا" یا "پایین" برای مخاطب مشخص کند تا گمان نشود لینک شما شکسته بوده است.

✓ آشنایی با شیوه های خبرنگاری آنلاین:

روزنامه نگاری آنلاین نوع جدید و متفاوتی از روزنامه نگاری است با قواعد، پروتکل و ملاحظه های ویژه ی خود لازم روزنامه نگار خوب بودن نگارش واضح، مرتبط، کوتاه و صحیح و کارآمد است.

نگارش ژورنالیستی نوعی نثر است که برای گزارش اطلاعات در مورد رویدادهای اخیر در رسانه هایی نظیر روزنامه، مجله، رادیو، تلویزیون، کتاب و اینترنت به کار می رفت. اگر برای رسانه ی اینترنتی خبر می نویسیم می توانیم با رویکرد انعطاف پذیری خبرنگارمان را روایت کنیم زیرا اخبار در یک صفحه نمایش کوچک خوانده می شود. هر خبری باید در اینترنت با بهره برداری هنری نیز همراه باشد از عکس و گرافیک گرفته تا صوت و ویدئو در این میان پیوندهای اینترنت مهم است. هیچ خبری نباید بدون ارجاع به لینک اطلاعات بیشتر تمام شود.

✓ خوانش صفحه های اینترنتی:

خواندن صفحه های اینترنتی متفاوت است از خواندن روزنامه و مجله و کتاب است. علت این تفاوت به مخاطبان کاربران صفحات اینترنتی مربوط می شود.

۱- خوانندگان خبر در اینترنت صبور نیستند.

۲- آنها در صفحات مختلف پرسه می زنند و مطالب قابل توجه را از منابع مختلف جمع آوری می کنند. آنها محتوای صفحه را به طور اجمالی بررسی می کنند.

افراد معمولاً صفحات اینترنتی را کلمه به کلمه نمی خوانند.

برخی از آنها به طور سطحی مطالب را مطالعه می کنند و در خوشبینانه ترین حالت مطالب را سیو یا ذخیره سازی می کنند و یا حتی ممکن است پرینت بگیرند.

✓ خوانش و چینش صفحات اینترنتی:

لغت کلیدی یا کلید واژه ها: برای اینکه مطمئن شویم در هنگام جست و جوی خبر، افراد خبر یا مطالب ما را در اینترنت پیدا می کنند. باید در نظر بگیریم که آنها چه عبارت هایی را جست و جو می کنند برای این کار

بهتر است خودمان را به جای کاربران فرض نماییم. با خود بگوییم اگر من به دنبال این محتوا در اینترنت باشم از کدام واژگان برای جست و جو استفاده می کنم. آن واژگان همان لغت های کلیدی هستند. پس در متنی که تنظیم می نماییم از آن لغت های کلیدی در عنوان یا تیتراژ یا لید یا متن استفاده می کنیم. بهتر است این کلید واژه ها را در تمام موارد گفته شده یعنی تیتراژ، لید و... استفاده نماییم.

✓ پیوندها و لینک ها:

استفاده از لینک (پیوند) هر خبر حداقل باید از یک لینک برای اطلاعات اضافی برخوردار باشد. لینک باید نوشته شود تا خواننده بتواند به جایی که به آن اشاره می شود رجوع کند.

✓ برای نمونه دو نوع لینک در صفحات اینترنتی به کار می رود:

۱- لینک های رهیابی

۲- لینک های فرامتنی

لینک های رهیابی: لینک های درونی هستند به این معنا که صفحه ها را در درون خود وب سایت به هم متصل می کنند و خواننده را به منابعی در وب سایت ارجاع می دهند که همان طرح های گرافیکی یا تم محتوایی مشترک را دارا می باشد.

لینک های فرا متنی یا هایپر تکست: لینکی است که خواننده را به اطلاعات موجود در وب سایت های دیگر پیوند می زنند و به سلیقه نویسنده خبر انتخاب می شود در حالیکه به نظر می رسد این لینک ها خواننده را از جریان محتوا با دعوت او به خارج شدن از صفحه منحرف می سازد آنها در واقع در راستای تقویت ارائه اطلاعات هستند. هنگامی که میخواهید لینکی قرار دهید از عبارت ((برای اطلاعات بیشتر اینجا کلیک کنید.)) استفاده نکنید و به جای آن یک جمله معمولی بنویسید و لینک را در غالب کلید واژه یا عبارتی قرار دهید که محتوای اضافه شده را به بهترین نحو توصیف کنند. تعداد زیاد لینک ها در بدنه ی متن می تواند حواس خواننده را پرت کنند. اگر نیاز به درج لینک های زیاد است. فهرستی از آنها را به انتهای مقاله خود اضافه کنید. یعنی جایی که قابل دسترسی باشد. اما باعث سردرگمی خواننده نیز نباشد.

✓ نکات تکمیلی جزوه:

* برای رسانه های سایبری هیچ مشکلی از نظر توزیع وجود ندارد.

* خبر در روزنامه های چاپی ۵۰۰ تا ۲۵۰۰ کلمه است و در مجلات ۵۰۰ تا ۵۰۰۰ کلمه است.

*خبر در روزنامه نگاری آنلاین ۲۵۰ تا ۲۵۰۰ کلمه است.